

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Факультет філології

Програма затверджена на
Вченій раді Факультету філології
Протокол № 1 від 29 20 19р.
Декан Р.Б. Голод

Програма практики

для студентів Факультету філології

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація	014.02 Мова і література (польська)
Галузь знань	035 Філологія
Спеціальність	035 Філологія Польська мова і література
Спеціальність	035 Філологія Чеська мова і література

Програма **Виробнича навчально-виховна педагогічна практика (в старших класах)** для студентів за напрямом підготовки **01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта 014.02 Мова і література (польська) 035 Філологія Польська мова і література 035 Філологія Чеська мова і література.** .
„31” серпня, 2016 р. – 14 с.

Розробники: **к.п.н., доцент А.М.Мартинець.** Програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства

Протокол № 1 від “ 28 ” серпня 2019 р.

Завідувач кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства
_____ (Козлик І.В.)

Схвалено методичною радою Факультету філології.

Протокол № 1 від «30» серпня 2019 р.

“30” серпня 2019 р. № 1.

Голова _____ (Мартинець А. М.)

А.М.Мартинець, 2019 рік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма практики студентів Факультету філології розроблена відповідно до чинного законодавства у сфері освіти України: Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Положення про проведення практики студентів ЗВО України, Наказу Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти № 351 (v0351281-94) від 20.12.94 р.), Національної доктрини розвитку освіти (Указ Президента України від 17.04.2002 р. №347/2002), Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» затвердженого Вченою радою (протокол № 7 від 30 червня 2015 р.) та введеного в дію наказом ректора (наказ № 447 від 24.07. 2015 р.), Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», затвердженого Вченою радою (протокол № 9 від 5 листопада 2019 р.) та введеного в дію наказом ректора (наказ № 805 від 27.11. 2019 р.), а також згідно з освітньо-професійною програмою Середня освіта (польська мова і література) ОР бакалавр.

Мета та завдання програми практики студентів полягають в узагальненні та практичній перевірці усіх етапів теоретичної професійної підготовки майбутніх фахівців освітньої та філологічної галузі: формування стійкого професійного інтересу до обраної спеціальності, ознайомлення зі специфікою і змістом роботи в різних закладах освіти, створення уявлень про спеціальність як сфери майбутньої діяльності та утвердження професійних умінь і навичок вчителя-філолога.

Бази практик

Базами *виробничої* практики можуть бути загальноосвітні школи, школи з

поглибленим вивченням окремих предметів, гімназії, ліцеї або середні спеціальні навчальні заклади III рівня акредитації. Навчальний заклад повинен відповідати таким вимогам: мати відповідну матеріальну базу, необхідну для проведення практики, у цьому навчальному закладі повинні викладати вчителі першої й вищої категорій, адміністрація й педагогічний колектив повинні дати згоду прийняти студентів на практику у визначений термін.

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах практик поводитьсь за 100 бальною шкалою, що подано нижче:

90 – 100 балів – відмінно (A)

80 – 89 балів – добре (B)

70 – 79 балів – добре (C)

60 – 69 балів – задовільно (D)

50 – 59 балів – задовільно (E)

25 – 49 балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX)

1 – 24 балів – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F)

Структуру наскрізної програми практики студентів складають програми навчальних та виробничих практик, основні компоненти яких представлені нижче.

Структура програми практики студентів Факультету філології

Спеціальність: 014 Середня освіта

Спеціалізація: 014.02 Мова і література (польська)

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація: 035. Філологія. Польська мова і література

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація: 035. Філологія. Чеська мова і література

Види практик	Кафедра, яка забезпечує проведення практики	Курс	Семестр	К-сть тижнів
Виробнича навчально-виховна	Кафедра світової	IV		

педагогічна практика (в старших класах)	літератури і порівняльного літературознавства		8	6
---	---	--	---	---

2.2 Зміст виробничої навчально-виховної педагогічної практики (в старших класах)

Мета практики полягає у оволодінні формами, методами, засобами, новітніми технологіями здійснення навчально-виховного процесу на уроках літератури; формуванні у студентів умінь застосовувати теоретичні знання з літературознавства, історії літератури та методики викладання літератури у практичній діяльності й усвідомленні значущості отриманих знань для професійного зростання; виховання потреби системного удосконалення у педагогічній майстерності, творчої ініціативи, особистісного творчого потенціалу.

1. Завдання виробничої навчально-виховної педагогічної практики

До початку виробничої навчально-виховної педагогічної практики студенти уже набули теоретичні знання з профільюючих предметів, оволоділи методикою викладання предметів, ознайомилися з структурою навчальної та виховної роботи в школі, методами та прийомами виховної роботи, а під час педагогічної практики студенти повинні навчитися застосовувати набуті знання. Тому педагогічна практика передбачає:

- формування професійних якостей майбутнього вчителя, активної життєвої позиції, поваги до професії вчителя, вміння спілкуватися з дітьми;
- формування професійних компетентностей, які необхідні для успішної роботи в умовах сучасної школи;
- встановлення зв'язку теоретичних знань з практикою, застосування знань, умінь та навичок в навчально-виховній роботі;
- ознайомлення з передовим досвідом роботи вчителів-предметників та класних керівників;
- оволодіння сучасними методами і прийомами викладання польської / зарубіжної та української літератур із врахуванням конкретних умов школи, вікових особливостей учнів;

- формування творчого підходу до педагогічної діяльності.

Завдання педагогічної практики зумовлені особливостями професійної підготовки майбутніх учителів-філологів.

II. Зміст діяльності студентів під час виробничої навчально-виховної педагогічної практики на IV курсу

Педагогічна практика передбачає активну діяльність студента, яка скеровується на:

- знайомство з навчальним закладом, особливостями організації навчально-виховного процесу у освітньому закладі, педагогічним колективом з фаху;
- знайомство з системою навчально-виховної роботи в школі та закріпленням класом;
- знайомство з кабінетом літератури, документацією (журнал, розклад занять, програмою та календарно-тематичним плануванням вчителя предметника);
- вивчення та аналіз підручників з предмету;
- відвідання та аналіз уроків учителя-наставника та інших вчителів у закріпленому класі;
- проведення уроків та позакласних заходів;
- відвідання та аналіз уроків інших студентів-практикантів;
- ознайомлення з методичною роботою учителів-словесників навчального закладу;
- оформлення звітної документації.

Весь період проходження практики умовно можна поділити на три періоди:

- *I тиждень* – пасивна практика, яка передбачає підготовку до навчально-виховної діяльності, складання індивідуального плану роботи на весь період практики; визначення тематики і термінів проведення уроків, аналіз відповідних розділів програм і підручників; складання тематичного плану з профілюючих предметів; вивчення додаткової наукової, навчальної та методичної літератури; визначення тематики позакласних заходів з предмету, розробка планів їх проведення; відвідування уроків вчителів-предметників та інших уроків з метою

вивчення класу; участь в аналізі відвіданих уроків; оформлення індивідуального щоденника педагогічної практики;

- *з II тижня і на протязі всієї практики:* розробка поширених планів-конспектів уроків; підготовка дидактичних матеріалів та наочних посібників; підготовка і проведення уроків з літератури (мови); відвідування та аналіз уроків інших студентів-практикантів; підготовка та проведення позакласних заходів з предмету та відвідування заходів інших студентів, їх аналіз; індивідуальна робота з учнями; допомога вчителям в оформленні навчального кабінету; спостереження за визначеним на початку практики учнем та написання психолого-педагогічної характеристики на нього;
- *на останньому тижні:* окрім основної діяльності – оформлення звітної документації; участь у засіданні педагогічної ради.

Завершується практика підготовкою та участю у підсумковій звітній конференції на випусковій кафедрі.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

I. Керівництво практикою

Навчально-методичне керівництво і виконання програми педагогічної практики забезпечують відповідні кафедри університету.

Керівник практики від факультету – фахівець із числа досвідчених викладачів-методистів керує практикою студентів у школі. В його обов'язки входить:

- організація настановчої і підсумкової конференцій з педагогічної практики в школі;
- організовує розподіл студентів на педагогічну практику у школи міста;
- оформляє направлення для студентів-практикантів у школи; забезпечує студентів-практикантів необхідними документами: ознайомлює з програмою практики, подає зразки оформлення щоденника обліку роботи групи та

індивідуального щоденника студента;

- організовує зустріч студентів-практикантів з дирекцією школи, вчителями-предметниками та класними керівниками;
- перевіряє звітну документацію і подає загальний звіт про наслідки проведення практики університетському керівникові;
- виставляє підсумкову оцінку за педагогічну практику із врахуванням виконання всіх видів завдань практики.

Керівники-методисти від профілюючих кафедр:

- спільно з дирекцією школи розподіляють студентів-практикантів за класами;
- беруть участь у настановчих і підсумкових нарадах щодо організації педагогічної практики;
- надають студентам методичну допомогу у підготовці до уроків, позакласних заходів, затверджують конспекти пробних і залікових уроків;
- відвідують уроки студентів-практикантів, беруть участь у їх обговоренні, оцінюють їх;
- знайомлять студентів-практикантів з досвідом роботи вчителів школи;
- проводить разом із спеціалістами з безпеки життєдіяльності інструктаж з охорони праці і техніки безпеки.

Старости підгруп назначаються керівником практики у кожній школі. Він здійснює:

- загальну організацію педагогічної практики: передає студентам та працівникам школи необхідні інструктивні документи, інформує їх про наради, збори, консультації; виконує розпорядження керівника практики і методистів;
- впродовж *першого* тижня практики передає фаховим методистам та керівнику практики розклад уроків та місце їх проведення, розміщення класів; дані про вчителів-предметників та класних керівників, за якими закріплені студенти;
- забезпечує ведення журналу обліку проходження студентами педагогічної практики. Дбає про те, щоб щоденник завжди знаходився в учительській або місці,

визначеному дирекцією школи.

II. Оцінювання залікових уроків студентів-практикантів та практики в цілому

Студент не допускається до проведення уроку без плану-конспекту, який має бути узгоджений з методистом або вчителем-предметником за день до проведення уроку і підписаний ним.

Оцінювання уроків студентів-практикантів здійснюється згідно з такими критеріями:

Оцінка „відмінно“ ставиться, якщо студент продемонстрував бездоганне володіння навчальним матеріалом, методично правильно його подав, досяг визначеної мети уроку, виявив уміння самостійно і творчо готуватись до уроку, продумав урок до деталей, найефективніше використав необхідні для кожного етапу засоби навчання, вміло вирішував проблеми розвитку та виховання учнів.

Оцінка „добре“: студент продемонстрував достатньо добре володіння навчальним матеріалом, володіє методикою, але допустив окремі незначні помилки при визначенні структури уроку, підборі методів навчання, вміє тримати дисципліну на уроці, але не завжди активізує увагу всіх учнів. Можливі окремі неточності в методиці викладання (неточність у використанні наочних посібників, відсутність коментарів при оголошенні домашнього завдання, мотивації оцінювання учнів), які суттєво не вплинули на хід уроку.

Оцінка „задовільно“ ставиться, якщо студент частково досяг поставленої мети, а, отже, допускав багато неточностей під час проведення уроку, не виправляв помилки у відповідях учнів чи на дошці, переважало монологічне ведення уроку, в учнів не було зацікавленості, а, як наслідок, погана дисципліна, недостатньо підготовлений, не дуже добре орієнтується в матеріалі і в кінці уроку уже погано орієнтується в тому, що повинен робити. На уроці працював з окремими учнями, а не зусім класом.

Оцінка „незадовільно“ ставиться тоді, коли студент не досяг поставленої мети уроку, допускав грубі помилки в методиці проведення уроку та в поясненні фактичного матеріалу, на уроці незадовільна дисципліна через різні недоліки у

роботі студента. Практично, студент не був готовий до уроку.

Оцінюючи позакласну і виховну роботу потрібно враховувати різноманітність використаних форм та систематичність їх проведення. При цьому аналізується самостійність і творчість студентів у підготовці заходу, активність учнів, його результативність, виховне значення та якість оформлення звітної документації.

Окремо оцінюються результати діяльності з вивчення психолого-педагогічних особливостей учня (психолого-педагогічна характеристика на учня).

Оцінювання методичної роботи передбачає аналіз умінь:

- методично правильно проводити уроки, аналізувати їх;
- складати тематичне та інші види планування;
- проводити самоаналіз педагогічної діяльності;
- уміння обґрунтовувати свою точку зору в дискусіях;
- виконувати навчально-дослідне завдання;
- вивчати та узагальнювати педагогічний досвід учителів.

Загальну оцінку роботи студента включає оцінювання за індивідуальний письмовий звіт студента-практиканта та індивідуальне завдання. Вона виставляється у кінці практики, враховуючи усі види діяльності, які перераховані вище. При цьому враховується рівень сформованості компетенцій, якими повинні оволодіти студенти за період педагогічної практики, добросовісність виконання студентами-практикантами доручень учителів та методистів, участь в оформленні кабінету, виготовленні наочних посібників та дидактичних матеріалів, якість оформлення звітної документації.

Студенту, який не з'явився на практику з об'єктивних причин чи отримав „незадовільно“ за педагогічну практику, може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених вищим навчальним закладом. В разі повторного незарахування практики студент відраховується з вищого навчального закладу.

Оцінка за практику враховується стипендіальною комісією при визначення

стипендії разом з його оцінками за результатом підсумкового контролю.

III. Підведення підсумків практики

Після закінчення термінів практики студенти звітують про виконання програми практики. Студент у перший тиждень після закінчення практики подає на кафедру таку звітну документацію:

- Письмовий звіт, підписаний студентом-практикантом.
- 2. Характеристика, підписано безпосередньо керівником від бази практики (директор школи, вчитель-предметник, класовод) з оцінкою за практику.
- 3. Поширений конспект (2 з української і 2 із польської / зарубіжної літератури) уроку підписаний вчителем-предметником.
- 4. Індивідуальний щоденник спостережень.
- 5. Індивідуальне завдання.
- 6. План-конспект позакласного заходу з предмету (підписаний вчителем-предметником).
- 7. План-конспект виховного заходу (підписаний класним керівником та заступником з виховної роботи закладу).
- 8. Психолого-педагогічна характеристика на учня.
- 9. Щоденник обліку роботи студентів-практикантів (здає староста підгрупи).

Рекомендована література

- Авдєєва І. М. Критичне мислення як системний фактор неперервної освіти. «Постметодика». 2001. №2-3.
- Бандура А. М. Міжпредметні зв'язки в процесі вивчення української літератури: посібник для вчителів. К., 1984. 168 с.
- Бібік Н. М. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: бібліотека з освітньої політики. Під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К.І.С., 2004.
- Бусол С. В. Зв'язне мовлення на уроках зарубіжної літератури. 5-12 класи: 2-ге вид. доп. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 192 с.

- Жулинський М. Г. Висока місія вчителя-зарубіжника. Зарубіжна література. 1999. №11. С.16.
- «Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти» / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.google.com.ua/>
- Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2008. № 7-8. С.24-28.
- Іващенко А. За технологію «Нова освіта». Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2008. № 4. С.3-5.
- Ісаєва О. О. Мистецтво слова як школа розвитку мовлення учнів (Про жанри письмових висловлювань на уроках зарубіжної літератури). Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2002. № 9. С. 2-5.
- Ісаєва О. О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів : посібник для вчителя. К.:Ленвіт, 2000. 184 с.
- Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури: монографія. К. 2003. 379 с.
- Ісаєва О. О. Позакласна робота із зарубіжної літератури як фактор читацької діяльності школярів. Організація та розвиток читацької діяльності школярів. К.:Ленвіт, 2000. 184 с.
- Ісаєва О. О. Сучасний урок літератури: яким він є, яким він має бути. Всесвітня літ-ра в середніх навчальних закладах країни. 2008. № 5. С. 3-6.
- Клименко Ж. В. Тестування як складова оцінювання знань та вмінь із літератури в школі. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2003. №1. С. 30-33.
- Крамаренко С. Г. Інтерактивні техніки навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів. Відкритий урок. 2002. № 5-6. С.7- 10.

- Куцевол О. М. Підготовка уроку зарубіжної літератури: розрахунок плюс натхнення. Всесвітня література і культура. 2000. № 7. С. 4-13.
- Куцевол О. М. Сучасні типи уроків. Всесвітня література і культура. 2001. № 1. С.30-33; № 2. С. 52-56; № 3. С.24-26.
- Куцевол О. М. Структура сучасного уроку зарубіжної літератури. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2003. № 3. С. 38-40.
- Мартинець А. М. Методичні рекомендації до позакласної роботи із зарубіжної літератури. Зарубіжна література в навчальних закладах. 1998. №2. – С. 42-43.
- Мартинець А. М. Нові педагогічні технології: інтерактивне навчання. Відкритий урок. 2003. № 7-8. С. 28-31.
- Мартинець А. М. Позакласна робота з зарубіжної літератури. Посібник для вчителя. Київ, 2004. 141 с.
- Мартинець А. М. Сучасний урок зарубіжної літератури. Харків, 2005. 176 с.
- Методика літератури в термінах і поняттях. Словник-довідник / упорядник Чередник Т. П. Всесвітня література в навчальних закладах України. 2007. № 10. С. 11-23; 2008. № 1. С.15-17; 2008. № 2. С. 15-18.
- Наукові основи методики літератури: навчально-методичний посібник: за ред. д. п. н., проф., чл. кор. АПН України Н. Й. Волошиної. К.: Ленвіт, 2007. 344 с.
- Онищук В. О. Активізація навчання старшокласників. К.: Рад. школа. 1987. 128 с.
- Освітні технології: Навчально-методичний посібник. за заг. ред. О. М. Пехоти. К.: А.С.К., 2001. 256 с.
- Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід.: метод. посіб. К.: А.П.Н., 2002. 136 с.
- Созикіна О. Інноваційні технології у викладанні зарубіжної літератури.

Зарубіжна література. Число 39 (343). 2003. С. 5-6.

- Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 316 с.